

Aterblick på Kungsholms västra barnkrubbas verksamhet 1910–1928 : Meddelad ...

Kungsholms västra barnkrubba
(Stockholm)

54 H B Stockholm



National Library
of Sweden

+ STHLM

Polit. ekon.
Kammar.
Insättan.
(N.)
o

KUNGSHOLMS VÄSTRA
BARNKRUBBA

1910—1928

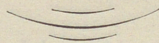
Kungl. biblioteket



0 0000 000002598

ÅTERBLICK
PÅ
KUNGSHOLMS VÄSTRA
BARNKRUBBAS
VERKSAMHET
1910—1928

MEDDELAD MED ANLEDNING AV ANSTALTENS
SJUTTIOFEMÅRIGA TILLVARO
DEN 29 APRIL 1929



ÅTERBLICK

KUNGSBOLMS VÄSTRA

BARNKÄRUBBAS

VÄRKSAMHET

1910-1928

STOCKHOLM 1929
OTTO AHLSTRÖMS BOKTRYCKERI

STOCKHOLM 1929
OTTO AHLSTRÖMS BOKTRYCKERI

[34439]

DÅ KUNGSHOLMS BARNKRUBBA, den första i Sverige, öppnades den 8 februari 1854, är det nu något mer än 75 år, sedan den började sin verksamhet. Över densamma har tidigare en berättelse offentliggjorts, omfattande perioden t. o. m. år 1910. Här skall nu i korthet berättas om krubbans vidare öden intill 1929. —

Huvuddragen av den tidigare berättelsen meddelades vid den högtidliga invigningen av krubbans nya lokal i Stadshagen den 31 januari 1909, varvid, jämte Kyrkoherde *C. V. Larsson* och församlingens övriga präster, även närvaro medlemmar av Kungsholms församlings kyrkoråd och fattigvårdsstyrelse, donatorer, den nya krubbans byggmästare, Ingenjör *C. E. Överberg*, samt många andra för anstalten intresserade personer. Ordföranden frambar vid detta tillfälle anstaltens värdsamma tack till myndigheter och enskilda, som stött krubbans verksamhet, till byggmästaren för hans gedigna och vackra arbete samt till personalen för trogen tjänst.

Såsom i den tidigare historiken meddelats, pågingo vid tiden för den nyss nämnda invigningsfesten underhandlingar om försäljning av krubbans förra tomt vid S:t Eriksgatan. Köp hade icke avslutats och anstalten stod sålunda såsom ägare såväl av den förra tomten som av det nya huset, för vilket krubban iklätt sig förbindelser till betydande belopp. I slutet av september 1909 såldes tomten vid S:t Eriksgatan. Genom försäljningstransaktionerna hade krubban erhållit 225,000 kr. Huset hade kostat inemot 85,000 kr. Med tidigare skänkta medel ägde anstalten vid

1910 års utgång, jämte det nya huset, ett kapital på över 175,000 kr. Under övergångstiden hade krubban från Kungsholms församlings kyrkokassa erhållit ett lån å 40,000 kr., vilket snart återbetalades.

Då krubbans ekonomiska ställning på ovannämnda sätt blivit tryggad, avsåg styrelsen i slutet av 1910 det understöd från församlingens fattigvård, som lämnats inrättningen sedan länge tillbaka, med uttalande dock av den önskan, att anslaget måtte förnyas, om nytt behov därav skulle yppa sig.

Vid tiden för invigningsfesten utgjordes krubbans styrelse av Fruarna *M. L. Berg*, ordförande, *H. Lovén* och *H. Stille*, Fröken *H. von Döbeln*, husmoder, samt Herrar Kommissarien *F. Hellsten*, kassaförvaltare, Professor *C. G. Santesson*, sekreterare, och Fattigvårdsdirektör *W. Pfeiff*. Redan under loppet av 1909 avledo såväl Fröken v. Döbeln som Fru Stille. Den förra efterträddes av Fru *Louise Brulin*, f. *von Döbeln*, som fullföljde sin systers gagnarika och kärleksfulla verksamhet såsom krubbans husmor, den senare av Fru *Elisabet Larsson*. Efter Herr Pfeiff, som avgått, invalde Kungsholms församlings fattigvårdsstyrelse 1915 Disponenten *G. W. Lindqvist* och efter dennes bortgång 1918 Fattigvårdsdirektör *O. Björkman*. Såsom anstaltens läkare anställdes Distriktsläkaren Dr. *V. Ljungström*.

Då krubban flyttat ut till den västra delen av Kungsholmen, uppstod småningom behov av en dylik anstalt inom församlingens östra del. På Kyrkoherde Larssons initiativ upprättades år 1916 en barnkrubba i det Stockholms stad tillhöriga huset n:r 9 Parmmätaregatan i samband med de där inrymda anstalterna arbetsstuga och "barnavärn". Kyrkoherden anhöll, att barnkrubbans styrelse måtte bevilja ett anslag av 500 kr. om året till den nya krubban samt att styrelsen måtte åtaga sig ledningen av densamma. Styrelsen beslöt att tillsvidare bevilja det begärda anslaget, men ville däremot ej ikläda sig ansvaret för anstaltens ledning. Då emellertid under kristiden den

gamla krubbans tillgångar hårt anlidades för dess egna behov, måste detta anslag år 1918 indragas. Här hade emellertid inom Kungsholms församling uppstått ännu en barnkrubba, den *östra*, varför den gamla krubban från denna tid erhöll namnet *Kungsholms västra barnkrubba*, en benämning, som bibehållits, även sedan S:t Görans församling, inom vilken den västra krubban är belägen, lösgjorts från moderförsamlingen. Då den västra krubban har sina rötter i den odelade Kungsholms församling, har styrelsen ansett, att ett visst samband med den nuvarande Kungsholms församling borde bibehållas.

Beträffande krubbans *ekonomi* må anföras, att denna i stort sett småningom ytterligare förbättrats. Störst voro hitintills anstaltens tillgångar vid årsskiftet 1924—25, då krubban, utom sitt hus, värderat till 85,000 kr., ägde ett kapital om kr. 205,187:57 — alltså en ökning från årsskiftet 1910—11 av kr. 29,343:58. — Senare har kapitalet något minskats på grund av dyrbara yttre och inre reparationer å fastigheten — dock vid årsskiftet 1928—29 ej om mer än kr. 1,649:72. Inkomsterna ha i regel överskjutit utgifterna. Ett ringa underskott förekom under krisåren 1918 och 1919, ävenså under åren 1925, 1926 och 1928 på grund av de nämnda reparationerna.

Antalet *underhållsdagar* för år har växlat högst betydligt, såsom framgår av följande uppgifter:

År	Underhållsdagar	År	Underhållsdagar
1910	8,188	1922	2,123
1913	5,746	1923	2,554
1917	7,279	1924	4,352
1918	6,524	1925	5,968
1919	3,885	1926	7,611
1920	3,127	1927	7,420
1921	2,732	1928	8,649

Under åren 1910 t. o. m. 1917 äro växlingarna jämförelsevis små. Under efterkrisåren 1918—1922 inträder

ett starkt fall, som når botten sistnämnda år med blott $\frac{1}{4}$ av frekvensen 1918. Därefter stiger antalet åter raskt för att 1928 överstiga det under 1910. Att förklara här berörda företeelse möter stora svårigheter.

Underhållskostnaden för barn och dag har givetvis i det hela stigit. Medan den 1854 beräknades till något över 26 öre, var den

År	Kostnad för underhållsdag: *) kr.	År	Kostnad för underhållsdag: kr.
1910	0,94	1922	4,01
1913	1,06	1923	3,35
1917	1,44	1924	2,26
1918	1,70	1925	2,30
1919	3,15	1926	1,78
1920	3,76	1927	1,69
1921	3,22	1928	1,91

De höga värdena äro givetvis till en del en kristidsföreteelse, men bero även på den ringa frekvensen.

Dagavgifterna för barnen ha från början av krubbans verksamhet t. o. m. år 1916 bibehållits vid det låga värdet 10 öre. Under kristiden blev det nödvändigt att höja dem, och detta skedde i rask följd: nov. 1916 till 15 öre, aug. 1918 till 20 öre, 1919 till 30 öre, 1920 till 50 öre. Från och med sept. 1923 sänktes de åter till 30 öre, vilket belopp ännu bibehålles.

Krubbans föreståndarinna var från dec. 1899 till okt. 1923 diakonissan Syster *Dési Eriksson*. När hon — och samtidigt det sedan 24 år anställda biträdet *Hildur Fastin* — lämnade krubban, ägde en enkel högtidlighet rum, vid vilken, utom styrelsens ledamöter, Diakonissanstaltens Styres-

*) För vinnande av enhetlighet har dagkostnaden beräknats å samtliga utgifter, ehuru vissa mindre vidkommande utgiftsposter strängt taget icke bort medräknas. För åren 1920 och 1921, då stora utbetalningar gjordes för inredning av en spädbarnskrubba, ha dock dessa belopp frånräknats.

man, Pastor *Norrby* och Kyrkoherde *Larsson* m. fl. närvaro. Ordföranden framförde styrelsens och krubbans tack till de avgående samt överlämnade såsom gåva till Syster *Dési* en bibel, till biträdet *Hildur* 200 kr. jämte löfte om en årlig pension av 500 kr. Enligt uppgörelse med Diakonissanstalten betalades till denna för diakonissans tjänst vid krubban ursprungligen 300 kr. om året. År 1914 höjdes summan till 400 kr., år 1919 till 600 kr. och är nu sedan 1921 1,000 kr.

I dec. 1918 inkom Kungsholms fattigvårdsstyrelse till barnkrubbans styrelse med förfrågan, huruvida den vore villig att i sin lokal inrätta en *spädbarnskrubba* för församlingen. Styrelsen beslöt att låta utreda, vilka förändringar i fråga om lokal, utrustning och personal, som därav skulle betingas. Kostnaderna härför måste bäras av församlingen, då sådan verksamhet egentligen låge utanför krubbans uppgift. I maj 1919 inkom Kungsholms församlings diakoniråd till krubbans styrelse med en framställning i samma ämne. De ritningar och kostnadsberäkningar, som utförts, utvisade, att planens realiserande skulle komma att kosta upp emot 30,000 kr. Då denna summa ansågs alldeles för stor och behovet, om än tidvis stort, dock växlande, beslöts i stället att vidtaga en mera tillfällig anordning: Ett redan befintligt rum skulle inredas för 6 spädbarn, sängar och ett litet badkar för dem anskaffas samt en särskild sköterska anställas. Under år 1920 utfördes dessa ändringar, för vilkas bekostande medel anskaffades genom ett anslag från kyrkorådet av 8,000 kr. För varje spädbarn skulle upptagas en dagavgift av 75 öre. I början av 1921 var anordningen färdig; men inga spädbarn anmälades under våren och rummet togs då åter i bruk för äldre krubbarn. Då S:t Görans församling väl sannolikt torde komma att inrätta en spädbarnskrubba, har frågan om inredande av en sådan inom den västra barnkrubban ej vidare upptagits.

Den viktigaste, mest genomgripande tilldragelsen i krubbans utveckling under senare år är dess ombildning till en *stiftelse*. Den uppfattningen har gjorts gällande, att åt enskilda anstalter, som äga ett mera avsevärt kapital, bör ges gestalten av en juridiskt ansvarig stiftelse. För att detta skulle kunna ske med krubban, måste dess stadgar ändras. Detta var även av den anledningen behövt, att krubbans äldre stadgar, som tryckts 1905, utarbetats, innan anstaltens kapital kommit till; de innehöllo sålunda intet om dettas förvaltning eller om, huru därmed skulle förfaras, om krubban komme att upphöra med sin verksamhet.

Då det gamla stadgandet, att rotemans anteckning om medellöshet krävdes för att få lämna in barn i krubban, blivit alltmer impopulärt och obrukligt, önskade styrelsen utbyta denna anordning mot intyg av läkare om barnens hälsotillstånd. Även denna detalj krävde stadgeändring.

Planen till ändring av krubbans ledning gick ut på, att densamma skulle underställas en korporation av *principaler*, som skulle utgöra rättsligt ansvarig ägare av anstalten med dess kapital och vars organ styrelsen skulle vara. Den 1 febr. 1924 föredrog ordföranden ett första förslag till stadgar, byggt på denna princip. Krubban hade uppstått såsom ett enskilt företag och hela tiden letts såsom ett sådant, varvid det egna initiativet och intresset för anstaltens bästa under personligt ansvar fått fritt göra sig gällande — helt visst till anstaltens sanna väl. Principalsinstitutionen skulle bygga på samma grundsats, den skulle utöva kontroll över krubban och dess medel, utse revisorer och besluta om ansvarsfrihet för styrelsens förvaltning.

Då emellertid krubban stode i tacksamhetsskuld till församlingens myndigheter, närmast dess fattigvårdsstyrelse, för stöd och hjälp i gångna tider och då samarbetet med denna städse varit det bästa, ansågs det lämpligt att även åt densamma giva medinflytande på krubbans förvaltning, genom att nämnda myndighet skulle välja ett visst antal av krubbans principaler och bland dessa ett mindretal,

som tillika skulle vara ledamöter av krubbans styrelse. Övriga styrelseledamöter skulle utses av principalerna vid stiftelsens årsmöte. För den händelse, att krubbans verksamhet komme att upphöra, föreslogs att kapitalets förvaltning borde övertagas av Kungsholms församlings kyrkoråd.

I mars 1924 inleddes underhandlingar med Kungsholms församlings fattigvårdsstyrelse om ifrågavarande stadgeändringar. Dessa underhandlingar blevo rätt långvariga och påverkades även av, att Kungsholms församling under tiden delades och att därför hänsyn måste tagas även till S:t Görans församlings intressen för barnkrubbans verksamhet.

I slutet av januari 1925 utsåg Kungsholms församlings fattigvårdsstyrelse tre delegerade, nämligen sin ordförande, Herr *A. F. Karlsson*, Kyrkoherde *Larsson* och Grosshandlaren *B. O. Geijer*, att underhandla med barnkrubbans styrelse, och dessa föreslogo fattigvårdsstyrelsen att *med vissa ändringar* godtaga krubbstyrelsens senaste, kort förut inlämnade, omarbetade förslag. I det skick, vari förslaget nu återkom till krubbans styrelse, blev det av denna antaget den 20 februari 1925.

Dess väsentliga innehåll är, att Kungsholms västra barnkrubba är en stiftelse, som verkar för sitt ändamål dels genom utsedda principaler, dels genom en styrelse. Principalerna skola vara 20. Av dessa utses 3 av Kungsholms församlings fattigvårdsstyrelse och 5 av S:t Görans församlings fattigvårdsstyrelse. Av de förra skall *en* tillika utses att vara ledamot i krubbans styrelse, av de senare *två*. De 12 övriga principalerna utses första gången av den sittande krubbstyrelsen, varefter dessa 12 platser, när vakanser uppstå, besättas genom val av principalerna själva. Styrelsen skall bestå av 8 medlemmar. Av dessa utses 3 på nyss nämnda sätt av de båda församlingarnas fattigvårdsstyrelser, de 5 övriga av principalerna. Dessa välja även revisorer och besluta om ansvarsfrihet för styrelsen samt lämna denna rätt att eventuellt för stiftelsens ändamål använda dess kapital. I laga ordning framkommet

förslag till stadgeändring fordrar för antagande minst $\frac{2}{3}$ av de vid mötet närvarande principalerna samt därjämte godkännande av båda Kungsholmsförsamlingarnas fattigvårdsstyrelser. På enahanda sätt förfares med förslag till stiftelsens upplösning. Beslutes sådan, skola stiftelsens tillgångar överlämnas till förvaltning av Kungsholms församlings *kyrkoråd*, som tillhandahåller de båda fattigvårdsstyrelserna röntan att användas till fattiga barns bästa inom församlingarna.

Det viktiga sammanträde, då detta avgörande fattades, ägde rum hos kassaförvaltaren, Kommissarien Hellsten, som då på grund av sjukdom ej kunde lämna sitt hem. Fru Hanna Lovén hade på grund av sin höga ålder och Herr Hellsten på grund av sjukdom anmält sin önskan att utträda ur styrelsen. Ordföranden framförde till dem båda styrelsens och krubbans innerliga tack för allt deras kärleksfulla intresse och för all ospard möda till anstaltens bästa. Särskilt uttalade hon till Kommissarien Hellsten, som med så mycken skicklighet och så framsynt initiativ möjliggjort skapandet av krubbans förmögenhet, med så mycken omtanke och kärlek vårdat hennes ekonomi och övriga angelägenheter, styrelsens varmaste tack och farväl — ett uttalande, som av styrelsens övriga ledamöter under djup rörelse beseglades. —

Under mars månad 1925 valde Kungsholms församlings fattigvårdsstyrelse till principaler för krubban sin ordförande Herr *A. F. Karlsson* ävensom Herr *B. O. Geijer* och *O. Björkman*; av dessa utsågs den förstnämnde till ledamot i krubbstyrelsen. S:t Görans församlings fattigvårdsstyrelse valde till principaler sin ordförande Herr *Birger Eén*, Fru *Alette Béen* samt Herr *Axel Sedoff*, *Carl Simson* och *Nils Lovén*. Av dessa utsågos de båda förstnämnda till ledamöter i krubbans styrelse. Till övriga principaler valde krubbstyrelsen: Kommissarien *F. Hellsten*, Fruarna

M. L. Berg, Elisabeth Larsson och Anna Wester, f. Brulin, Fröken Mina Berg, Professor C. G. Santesson, Justitierådet A. G. S. Borgström, Kyrkoherde C. V. Larsson, Syssloman G. A. S. Thorell, Grosshandlaren G. E. Sjöholm, Förste Kanslisekreteraren N. Moureau samt Arkivrådet Dr. H. Brulin.

Vid *principalernas första årsmöte* den 19 april 1925 valdes till ledamöter i styrelsen — utom de förut av fattigvårdsstyrelserna utsedda: Hrr *Karlsson* och *Eén* samt Fru *Béen* — Fru *M. L. Berg*, Fröken *Mina Berg* samt Hrr *Thorell, Santesson* och *Björkman*. — Vid omedelbart följande styrelsesammanträde valdes Fru Berg till ordförande och inspektris, Hr Santesson till sekreterare och Hr Thorell till kassaförvaltare. — Då Kommissarien Hellsten kort förut, den 15 april, avlidit, valdes i hans ställe till principal Dr. *V. Ljungström*.

Den nya ordningen var sålunda genomförd i huvudsaklig överensstämmelse med den uppgjorda planen och tyckes under de gångna 4 åren ha fungerat till allmän belåtenhet.

Av den först valda styrelsens medlemmar ha två lämnat densamma. Fru *Béen* flyttade 1927 till Helsingborg; i hennes ställe invalde S:t Görans församlings fattigvårdsstyrelse Fru *Mimmi Edberg*. Fröken *Mina Berg* avled den 28 april 1928, och efter henne invaldes till principal och medlem av styrelsen Kommissarien Hellstens dotter, Fru *Sigrid Ekelöf*.

En angelägenhet, som därefter tagit krubbstyrelsens uppmärksamhet i anspråk, var den, att krubban sedan flera år kommit att mottaga s. k. "*barnavärnsbarn*". De utgjordes av forna krubbarn, som nått skolåldern och som på föräldrarnas begäran fått komma till krubban för att där läsa sina läxor och erhålla ett eller annat mål mat mot den vanliga dagavgiften av 30 öre. Då S:t Görans församling ej hade något "*barnavärn*", ansågs detta förhållande böra få fortfara. Det hade dock småningom blivit

för krubban rätt betungande. Så utgjorde antalet av dessa barns underhållsdagar under 1927 1,569, under 1928 1,685, och då varje barn, med avdrag för de 30 öre, som föräldrarna betalade, kostade anstalten 1 kr. 38 öre resp. 1 kr. 61 öre per dag eller kr. 2,165:22 under 1927 och kr. 2,712:85 under 1928, så har styrelsen sökt och från *Smitt'ska* fonden erhållit ersättning för en del av dessa utgifter. Sådan ersättning har utgått med 1 kr. per barn och dag.

Under de senare åren, från och med 1926, ha några (15—20) av krubbans skyddslingar fått tillfälle att under ett par sommarmånader komma ut på landet till enskilda hem, dels i Julita socken i Södermanland, dels till Tullgarn. Föräldrarna ha i regel betalat 30 kr. i månaden för varje barn. Bidrag ha lämnats av föreningen "Små försök" vid Kungsholms Elementarskola för flickor, varjämte krubban betalat resor för de personer som åtföljt barnen. Denna anordning har visat sig särdeles välsignelsebringande.

Utom de vanliga julfesterna, vid vilka barnen erhållit skänkta gåvor samt av krubban inköpta kläder (strumpor, förkläden) har sedan 1926 Fru *Sigrid Ekelöf* i februari till sin faders minne anordnat en barnfest med traktering. Hon har tillika till krubban skänkt ett vackert porträtt av sin bortgångna fader.

Av större gåvor till krubban må nämnas, att Postmästaren *Winroth's* sterbhus hösten 1923 överlämnat 1,000 kr. och att Fru *Berg* till minne av sin avlidna dotter överlämnat en lika stor summa. För båda gåvorna har styrelsen framburit sitt varma tack.

Slutligen må nämnas, att från och med hösten 1928 *barntädgårdsarbete* anordnats vid krubban. Redan hösten 1910 meddelade Fröken *Disa Beyer* en kort tid undervisning i handarbeten åt krubbans barn. Senare upptogs sådant arbete av Fröken *M. Grönstedt* samt efter henne av Fröken *Ringborg*, tidvis även av krubbans ordinarie personal. — Detta arbete med både träslöjd och smärre hand-

arbeten har omfattats med livligt intresse av barnen och varit dem till både nytta och glädje.

Sedan Syster Désis avgång 1923 har Diakonissan Syster Rut Hedin varit krubbans föreståndarinna, och till hjälp har hon haft först 3, och numera, sedan barnantalet så betydligt ökats, 4 biträden. Barnen indelas efter ålder i grupper med var sin ledarinna, varigenom ordning lättare kan upprätthållas såväl vid måltider som vid lekar.

Åt principalernas senaste årsmöte, den 29 april 1929, gavs en särskildt högtidlig prägel med anledning av, att nämnda år 75 år förflutit sedan barnkrubban började sin verksamhet. Den stora leksalen var festligt prydd med vårblommor och grönt. Ganska många av principalerna voro närvarande jämte medlemmar av deras familjer, och styrelsen hade önskat att genom en liten uppvisning av barnens lekar och sysselsättningar giva de besökande en inblick i krubbans arbete.

Efter förhandlingarnas slut riktade styrelsens ordförande tankarna tillbaka till de gångna 75 åren med ungefär följande ord:

“För mig, som är årsbarn med krubban, träda många gamla minnen fram, när jag tänker på de flydda åren. När jag tänker på skillnaden mellan förr och nu, måste jag säga, att den är oerhörd. Det beror nog icke endast på, att krubban fått stadgad ekonomi, så att man ej längre behöver vända på slanten två, tre gånger, innan man vågar ge ut den — ej håller på, att vi fått luftiga, rymliga lokaler och många andra förmåner — utan det beror nog allra mest på den högre levnadsstandard, som numera nåtts av dem, som anlita krubbans hjälp, och den bättre hygien, som följt därmed och som gör sig gällande i hela samhället.

Krubbans första stadgar — dess stiftelseurkund, som jag håller i min hand — innehålla många vackra regler

om ordning och renlighet och riktigt rörande moraliska föreskrifter t. ex. om att genom exemplets makt förmå mödrarna att "hantera barnen utan stryk och gräsliga svordomar". — Vi må ju hoppas, att krubban kunnat bidra till ett humanare sätt att behandla barnen; men alla de vackra principerna har man nog, trots god vilja, ej lyckats genomföra.

Som barn fick jag mången gång följa min moder vid hennes besök i krubban, och jag minnes, att man alltid vid inträdet möttes av en ohyggligt dålig luft. Föreståndarinnorna i krubbans första tider — arbetsamma, duktiga, godhjärtade, barnkära kvinnor — handlade nog efter bästa förstånd; men de hade gamla tiders skräck för drag, och det var nog ett minimum av frisk luft, som under kalla vinterdagar fick komma in i krubbans salar!

Barnen kunde dock alltid vara glada, leka och slåss, hur kvavt de än hade det; och glädjen kulminerade vid julfesterna, som jag aldrig skall förgäta och som ännu tyckas mig oöverträffade — med hetta i de låga rummen, där långdansen gick fram, med stim och stoj, med ljus, som speglades i glittrande barnaögon och med öronbedövande larm av dussintals julmarknadstrumpeter!

De hygieniska förhållandena förbättrades avsevärt, sedan krubban fått diakonissor till föreståndarinnor. De voro på ett helt annat sätt skolade för sitt arbete. Därmed börjades 1893. Den diakonissa, som längst — i 24 år — stannade i krubbans arbete, var Syster Dési, den stora, livliga, gladlynta gottländskan. Hon kunde ända in i sin höga ålder leka som ett muntert barn bland de andra barnen; hon sjöng så det stod härliga till; hon var oförtruten i arbetet och höll god disciplin. År 1923 lämnade hon sin plats här och efterträddes då av Syster Rut Hedin, som vi till vår glädje fått behålla dessa 6 år.

Bäst och ljusast framstå för mitt minne de två personer, som betytt mer än alla andra för krubbans utveckling: Fröken *Henriette von Döbeln* och Kommissarien *Hellsten*.

Fröken v. Döbeln mottog vården om krubban i arv efter sin moder och fortfor i nära 50 år att med oförtrutet nit och moderlig omsorg vaka över dess arbete och sköta dess inre ekonomi. Den anda av godhet, trohet, självupppoffring och kärlek till barnen, som besjälade henne, meddelade hon åt de flesta, som arbetade inom krubban. Hon vann allas hjärtan och övade därigenom ett stort och gott inflytande. I varm tacksamhet bör hennes minne leva här!

De flesta av de närvarande känna väl, hur mycket Kommissarien Hellsten betytt för vår anstalt. Vi ha nyss — i berättelsen över krubbans senare öden — hört, hur han lyckades trygga anstaltens ekonomiska ställning. Jag såg, hur ofta han gick hit och offrade mycket av sin strängt upptagna tid för att vaka över ordningen här och glädja sig åt, att barnen hade det bra. Kommissarien Hellstens nit och hans samvetsgrannhet stå som det vackraste föredöme för var och en, som får mottaga ett förtroendeuppdrag, och hans minne skall därför här bevaras och hedras, så länge barnkrubban finnes till!

Måtte krubban även i framtiden finna ledare, som likna dessa båda!“ —

Härefter riktade Justitierådet Borgström till ordföranden följande ord:

“Vi hörde nyss av styrelsens ordförande, att hon är årsbarn med krubban, och vi kunna förstå, att hon från tidiga barnaår fostrats till kärlek för krubban, dess uppgifter och dess skyddslingar. I dag kunna vi nu konstatera, att denna uppfostran burit de härligaste frukter.

Vi veta alla, med vilket levande intresse Professorskan Berg ägnar sig åt sina uppgifter som ledare av barnkrubbans angelägenheter, hur hon med kärleksfull omsorg följer arbetet även i de minsta detaljer och hur hon med öm omtanke vårdar sig om hemmets skyddslingar. Ja, alla de erkännssamma ord, som Professorskan yttrade om Fröken v. Döbeln, kunna i fullt mått tillämpas på henne själv.

Jag är därför säker om, att jag har Er alla, mina damer

och herrar, med mig, då jag ber att till Professorskan Berg få framföra allas vårt uppriktiga och hjärtliga tack för allt, vad hon varit och verkat för krubban under de gångna åren; och till detta tack knyta vi den varma förhoppning, att vi ännu länge måtte få behålla henne på den post, hon med sådan heder bekläder. Vi kunna knappast tänka oss möjligheten att undvara henne!"

Härefter inmarscherade ett trettiotal barn under sång och överlämnade från styrelsen till Fru Berg en vacker blomsterkorg samt utförde med liv och lust ett antal danslekar och sånger, vilka tydligen intresserade och roade åskådarna.

